

การเรียนรู้การสอนเพื่อส่งเสริมสุขภาวะเยาวชนในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

Learning to promote health of youth in the situation of the COVID-19 epidemic

เมธาวี จำเนียร (Methawee Chamnian) *

Received: July 16, 2021

Revised: October 25, 2021

Accepted: November 30, 2021

บทคัดย่อ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (Corona Virus) หรือโควิด-19 ที่กำลังแพร่ระบาดในประเทศไทย โดยเฉพาะในปี 2563 ที่ปรากฏการแพร่ระบาด 2 ครั้ง และปี 2564 ที่กำลังแพร่ระบาดเป็นระลอกที่ 3 ส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนทั่วโลกเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งทุกคนเรียกกันว่า วิถีปกติใหม่ หรือ New Normal สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจในการใช้ชีวิตอย่างถูกต้องจึงมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่จะเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อและรับเชื้อโควิด-19 บทความวิชาการชิ้นนี้จึงเป็นการถอดบทเรียนผลจากการที่ผู้เขียนได้นำโครงการเข้ามามีส่วนในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสุขภาวะแก่เยาวชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ดำเนินการโดยนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. ภายใต้ กิจกรรมคิดดีไอเดอล ซึ่งจากการจัดการเรียนการสอนในลักษณะโครงการดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษามีการพัฒนาในระดับตัวบุคคล

สามารถสะท้อนให้เห็นทักษะความสามารถของตนเอง และพลังขับเคลื่อนที่จะพัฒนาตนเองต่อไป

คำสำคัญ: การเรียนการสอน, การส่งเสริมสุขภาวะ, โรคโควิด-19

Abstract

The situation of the Corona Virus or COVID-19 that is currently spreading in the country, especially in the year 2020 with two outbreaks and the third time in 2021 that is spreading as a third wave, resulting in a change in the way of life of people around the world. We all call it the New Normal. The situation of the COVID-19 epidemic also affects politics, economy, society and environment. Learning to create an understanding of how to live properly is essential to living today in the midst of the epidemic, especially among young people who are at risk of COVID-19 transmission and infection. This academic article; therefore, presents the lessons learned from project-based learning that the author brings project to integrate the learning to promote health of youth in the situation of the COVID-19 epidemic managing by students of the Department of Communication Arts, Faculty of Management, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University which was funded by Thai Health Promotion Foundation under Kiddeeldol activity. From teaching and learning in the

* อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
Lecturer of Communication Arts Program, Faculty
of Management Science, Nakhon Si Thammarat
Rajabhat University.

aforementioned project, as a result, students develop at an individual level can reflect their own skills and abilities and the driving force to further develop themselves

Keywords: learning, health promotion, COVID-19

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ผ่านมามีในประเทศไทยในแต่ละครั้ง ก่อให้เกิดการสูญเสียทั้งชีวิตผู้คน และทรัพยากรของประเทศ ส่งผลกระทบต่อการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เกิดการใช้ชีวิตแบบวิถีปกติใหม่ที่ New Normal ที่ทุกคนต้องเรียนรู้และปรับตัวเพื่อให้รู้เท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคม

การใช้ชีวิตแบบวิถีปกติใหม่ประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อในด้านการศึกษานั้นคือ ลักษณะการเรียนการสอน ซึ่งจากการเรียนการสอน ณ สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยกลายเป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์เพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นจุดแพร่ระบาดของเชื้อ และเพื่อป้องกันการได้รับเชื้อในสถานศึกษา นักศึกษาจึงต้องหันมาเรียนรู้แบบออนไลน์ ในขณะที่เดียวกันก็เกิดการเรียนรู้เพื่อหลีกเลี่ยงโรคระบาดดังกล่าว

หลาย ๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการปรับตัวในสถานการณ์ใช้ชีวิตแบบปกติใหม่ และการส่งเสริมสุขภาพท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรค เช่นเดียวกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. ภายใต้โครงการคิดดีได้อดปี 4 ในพื้นที่ภาคใต้ โดยการส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาคิดสร้างสรรค์โครงการเพื่อส่งเสริมสุขภาพในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชได้เข้าร่วมโครงการคิดดีได้อดปี 4 โดยได้บูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาหลักการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิชาเอกการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ จำนวน 11 คน และในรายวิชาหลักวารสารศาสตร์ในงานสื่อสารมวลชน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิชาเอก

สื่อสารมวลชนดิจิทัล จำนวน 13 คน ในภาคเรียนที่ 1/2563 ที่ผ่านมา

ในการดำเนินโครงการ นักศึกษาได้ศึกษาปัญหาและคิดสร้างสรรค์โครงการส่งเสริมสุขภาพสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด-19 แก่นักเรียนในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการเรียนรู้การสอนในลักษณะดังกล่าว ถือเป็นการเรียนรู้ใช้โครงการเป็นฐาน (project-based learning: PBL) ซึ่ง พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพียร ยินดีสุข (2561, 85) อธิบายว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงงานหรือโครงการ เป็นแนวทางที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการทำโครงการ ผู้เรียนจะพบปัญหาได้ตลอดเวลา การเรียนรู้จึงเป็นวงจรการเรียนรู้ไปอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีที่สิ้นสุด หรือกล่าวว่าเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้โดยใช้โครงการจึงเป็นการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติตามความสนใจของนักเรียน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนักเรียนสามารถประยุกต์ใช้เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของความสนใจของนักเรียนตนและกลุ่มการทำงาน และจะช่วยพัฒนาสมรรถนะและทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 (อัญชลี ทองเฒ่า, 2561, หน้า 187) เช่น ความฉลาดทางด้านสติปัญญา (Intelligence Quotient = I.Q.) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ความฉลาดทางด้านอารมณ์ (Emotional Quotient = E.Q.) ความฉลาดทางด้านคุณธรรม (Moral Quotient = M.Q.) และความฉลาดทางด้านสังคม (Social Quotient = S.Q.) ที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น และทักษะการสื่อสาร เป็นต้น (อัญชลี ทองเฒ่า, 2561, หน้า 198) ซึ่งการจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพแก่เยาวชนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยนักศึกษา จะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ แก้ไขปัญหา ทำงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่องเพื่อให้ไปถึงจุดหมายที่ตั้งใจไว้ นั่นคือกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเยาวชนในพื้นที่เกิดความรู้ความเข้าใจ การตระหนักต่อภัยของโรคโควิด-19 และลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคดังกล่าว

การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน

การเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติ

จริงตั้งแต่การสำรวจค้นคว้า วางแผนการเรียนรู้การ ออกแบบการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้องค์ ความรู้ที่เรียนมา และการประเมินผลงาน โดยผู้สอนมี บทบาทเป็นผู้จัดการเรียนรู้ผู้อำนวยความสะดวก หรือ ผู้ให้คำแนะนำปรึกษา เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วง (ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน และเฉลิมขวัญ สิงห์วี, 2563, หน้า 224-225)

โครงการการส่งเสริมสุขภาวะเข้ามามีบทบาท การกับการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของ โรคโควิด-19

การนำเสนอบทความที่เกี่ยวกับการนำโครงการ การส่งเสริมสุขภาวะเข้ามามีบทบาทกับการเรียน การสอนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในครั้งนี้ จะนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ รายละเอียดการดำเนินการ จัดโครงการ และผลการจัดโครงการ

1. รายละเอียดการดำเนินการจัดโครงการ ส่งเสริมสุขภาวะเยาวชนในสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคโควิด-19 บทบาทการกับการเรียน การสอน

จากการเข้าร่วมส่งโครงการเพื่อของบประมาณ มาจัดโครงการภายในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัด นครศรีธรรมราช นักศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมภายใต้ โครงการเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการจัดโครงการ

1) การเข้าร่วมกิจกรรมประกาศเจตน์ของ โครงการคิดดีได้อดอล ปีที่ 4

นักศึกษาได้เข้าร่วมรับฟังการบรรยาย และแนวคิดการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการคิดดี ได้อดอลจากคณะผู้จัด ในภาคเรียนที่ 1/2563 เพื่อได้รับ ข้อมูลของโครงการคิดดีได้อดอลปีที่ผ่านมา ๑ มา ผลงานที่ ผ่านมาของการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการ และ แนวคิดหลักของเจตน์ในปี พ.ศ.2563

2) การระดมความคิดเห็นร่วมกันของกลุ่ม นักศึกษา เพื่อหาประเด็นในการจัดทำกิจกรรมภายใต้ โครงการ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้ข้อชี้แนะ

ในช่วงปิดภาคเรียนที่ 1/2563 ซึ่งอยู่ใน ช่วงสถานการณ์โควิด-19 นักศึกษาและอาจารย์ที่ ปรึกษาร่วมประชุมผ่านการประชุมออนไลน์ นักศึกษา ได้ระดมความคิดเห็นและคิดประเด็นที่ต้องการจะทำ

โครงการ การจัดทำสื่อและกิจกรรมส่งเสริมสุขภาวะ โดยยึดแนวคิดของการสื่อสารสุขภาพหรือการสื่อสาร สุข ภาวะที่ องค์การอนามัยโลก (WHO (AMRO/PAHO) ในปี ค.ศ. 1996 อธิบายไว้ว่า เป็น การทำหน้าที่หลัก ๆ ได้แก่ การบอกกล่าวหรือการแจ้ง (inform) ให้คนทั่วไป ทราบเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ ผ่าน การสื่อสารมวลชน (mass communication) และการ ใช้สื่อประสมประเภทต่าง ๆ รวมทั้งนวัตกรรมด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ ข้อมูล สุขภาพที่เป็นประโยชน์ต่อคนทั่วไป ให้ตระหนักใน ประเด็นสุขภาพ ทั้งระดับบุคคล และระดับสังคม อีกทั้ง ให้ ความ สำคัญ กับ การพัฒนาสุขภาพ ด้วย (มลินี สมภพเจริญ, 2563, หน้า 9)

จากการระดมความคิดเห็น ได้ผลว่า กลุ่ม นักศึกษาวิชาเอกการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ สมัยใหม่ จะทำกิจกรรมชวนเยาวชนทำสื่อต้านภัย โควิด-19 โดยจะเป็นลักษณะกิจกรรมการพัฒนาทักษะ การผลิตสื่อด้วยสมาร์ตโฟนแก่เยาวชนในโรงเรียน และ ชวนให้เยาวชนหันมาผลิตสื่อในแง่ภูมิคุ้มกัน ด้าน ภัยโควิด-19 สำหรับกลุ่มนักศึกษาวิชาเอกการ สื่อสารมวลชนดิจิทัล สนใจในประเด็นการกลั่นแกล้งใน สังคม (bullying) ในสถานการณ์โควิด-19 โดยผ่านการ ผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น แล้วนำไปให้เยาวชนได้รับชม และคิดต่อร่วมกัน ในประเด็นจะระวังอย่างไรไม่ให้เกิด การกลั่นแกล้งในสังคม และจะปฏิบัติตัวอย่างไรเมื่อถูก กลั่นแกล้งทางสังคมในช่วงสถานการณ์โควิด-19

3) การปรับรายละเอียดกิจกรรมเมื่อผ่าน เข้ารอบ

เมื่อประกาศผลการเข้ารอบ แต่มีประเด็น ต้องแก้ไข นักศึกษาได้เข้ามาขอคำปรึกษา จึงได้ให้ นักศึกษาหารือกันในกลุ่มของนักศึกษา ก่อน เพื่อให้ นักศึกษาเกิดความมั่นใจว่าโครงการหรือกิจกรรมที่จะ เกิดขึ้นมาจากความต้องการและเป็นผลงานของ นักศึกษา และการฝึกทักษะการประสานงาน การทำงานเป็นทีม ซึ่งนักศึกษาได้ประชุมสรุปงานกัน และได้แบ่งบทบาทหน้าที่ในกลุ่ม เพื่อเตรียมดำเนิน กิจกรรมภายใต้โครงการทั้ง 2 กิจกรรม

4) การดำเนินกิจกรรม

นักศึกษาวิชาเอกการโฆษณาและ ประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ ได้จัดกิจกรรมการอบรมทักษะ

การผลิตสื่อต้านภัยโควิด-19 ด้วยสมาร์ทโฟนแก่นักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่ง แต่เนื่องจากเวลาในการจัดกิจกรรมค่อนข้างจำกัด และมีเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ประกอบกับการประสานงานกับโรงเรียนมีความผิดพลาด จึงทำให้การจัดอบรมครั้งแรกไม่เป็นที่พึงพอใจของนักศึกษา จึงขอจัดในโรงเรียนใหม่อีกครั้ง แต่ในขณะเดียวกัน นักศึกษาได้เรียนรู้การจัดกิจกรรมในโรงเรียนครั้งแรก ได้ฝึกทักษะการทำงาน และเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

การจัดกิจกรรมของนักศึกษาครั้งที่ 2 จัดขึ้น ณ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา มีนักเรียนมาร่วมกว่า 80 คน โดยกิจกรรมเน้นการให้ความรู้เรื่องโควิด-19 และการผลิตสื่อคลิปวิดีโอขนาดสั้นด้วยสมาร์ทโฟน โดยให้นักเรียนได้ลงปฏิบัติจริงและส่งผลงานเพื่อให้อาจารย์และพี่ให้ข้อเสนอแนะทางไลน์กลุ่ม ซึ่งจากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ทำให้เห็นว่า นักศึกษามีทักษะด้านการประสานงาน การแบ่งหน้าที่กันทำดีขึ้นกว่าการจัดกิจกรรมในโรงเรียนแรก

สำหรับนักศึกษาวิชาเอกสื่อสารมวลชน ดิจิทัลจัดกิจกรรมผลิตภาพยนตร์สั้น จึงเน้นการลงมือผลิตสื่อในช่วงนี้

5) การจัดกิจกรรม โดยคณะผู้จัดงานมาติดตามงาน

เมื่อทางคณะผู้จัดมาติดตามงานการลงพื้นที่นำเสนอไปจัดกิจกรรมในโรงเรียนเป้าหมาย นักศึกษาได้มีการเตรียมงานกันล่วงหน้า และเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งอาหารว่าง เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรม ซึ่งผลการจัดกิจกรรมมีความแตกต่างกันทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

นักศึกษาวิชาเอกการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ จัดกิจกรรมในโรงเรียนเดิมจึงสามารถดำเนินการตามที่กำหนดได้อย่างราบรื่น เนื่องจากไม่ต้องทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายอีก โดยกิจกรรมที่กำหนด คือ การประกาศรางวัลคลิปที่นักเรียนทำจากครั้งแรก การนำเสนอผลงานสรุปของกิจกรรมที่ทางกลุ่มทำ การนำเสนอผลงานกิจกรรมทางกายและให้นักเรียนได้ร่วมออกกำลังกายภายใต้เพลงประกอบการเต้น และการมอบสื่อจากโครงการแก่ทางโรงเรียน อย่างไรก็ตาม พบว่า อุปสรรคในการจัด

กิจกรรมในวันนั้น คือ อุปกรณ์และเครื่องเสียง ที่ไม่สามารถเปิดแสดงผลงานของนักเรียนที่ได้รับรางวัลได้ และเสียงเพลงที่ขาดช่วง

สำหรับนักศึกษาวิชาเอกสื่อสารมวลชน ดิจิทัล ได้นำสื่อภาพยนตร์สั้นการกลั่นแกล้งทางสังคม ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 แก่นักเรียนในโรงเรียน จากนั้นจัดกิจกรรมระดมความคิดเห็นของนักเรียนที่เคยประสบปัญหาการถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียนและวิธีแก้ไข ซึ่งโดยส่วนใหญ่พบว่า มีทั้งการถูกกลั่นแกล้งทั้งจากเพื่อนและครู โดยมีประเด็นที่ถูกกลั่นแกล้งคือ รูปร่าง ฐานะ ความสามารถในการเรียน เป็นต้น และวิธีแก้ไข คือ การวางเฉย การตอบโต้ และการเปลี่ยนเป็นพลังในการพัฒนาตนเอง นักศึกษาที่จัดกิจกรรมดังกล่าว ยังไม่มีความมั่นใจในการจัดกิจกรรม เนื่องจากเป็นการจัดกิจกรรมด้วยตนเองครั้งแรก จึงทำให้การจัดกิจกรรมไม่ค่อยราบรื่น ประกอบกับอุปกรณ์ในด้านอุปกรณ์การนำเสนอภาพยนตร์สั้นที่ไม่พร้อม

6) เข้าร่วมกิจกรรม showcase ร่วมกับโครงการอื่นๆ ทั่วภาคใต้

กิจกรรมนำเสนอผลงานเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้น นักศึกษาส่งตัวแทนไปเข้าร่วม โดยเน้นนักศึกษาที่มีหน้าที่ในเรื่องการดูแลและจัดการการเงินของกลุ่ม ซึ่งไม่ใช่ผู้ประสานงานหลักของโครงการ นักศึกษาได้นำเสนอผลงานบนเวทีใหญ่และในที่สาธารณะครั้งแรก นักศึกษาวิชาเอกการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สมัยใหม่มีปัญหาในเรื่องผลงานที่นำเสนอผิดกับไฟล์ที่ต้องการนำเสนอ จึงทำให้นำเสนอได้ไม่ดีนัก และผลงานของนักศึกษาวิชาเอกสื่อสารมวลชนดิจิทัลที่ผลิตภาพยนตร์สั้นมีปัญหาด้านเสียง ทำให้ไม่น่าสนใจและไม่ได้ยืนชัดเจน

เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม showcase นักศึกษาไม่พึงพอใจกับการนำเสนอผลงานของตนเอง และต้องการแก้ตัวอีกครั้งหากมีโอกาส และรู้สึกชื่นชมการนำเสนอสื่อของกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เตรียมตัวมาดีมาก

2. ผลการประเมินโครงการการเรียนรู้การสอนเพื่อส่งเสริมสุขภาวะเยาวชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 บูรณาการกับการเรียนการสอน

จากการร่วมกิจกรรมถอดบทเรียน สรุปเป็นชุดประสบการณ์จากการเข้าร่วมโครงการคิดดีไอดอลปีที่ 4 ตัวแทนนักศึกษาในนามของจังหวัดนครราชสีมาได้อาสาเข้าร่วมกิจกรรม โดยได้แสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ ในเวที เพื่อทางโครงการจะได้นำไปแนวทางเพื่อพัฒนาต่อ

ข้อดีจากการบูรณาการการเรียนการสอนกับการจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพของเยาวชนโดยนักศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อดีจากการบูรณาการเรียนการสอนกับการจัดกิจกรรมของศึกษาภายใต้โครงการคิดดีไอดอลปีที่ 4 พบว่า

1) นักศึกษาและกลุ่มเป้าหมายเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด-19 มากขึ้น

นักศึกษาช่วยกันค้นคว้าหาข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ภายในกลุ่มและนำข้อมูลดังกล่าวไปประกอบการผลิตสื่อ ได้แก่ การทำมิวสิกวิดีโอ ผลิตเป็นภาพยนตร์สั้นสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนเกี่ยวกับภัยและวิธีการระงับตัวจากโรคโควิด-19 โดยการทำให้โครงการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิด KAB (Knowledge Attitude and Behavior Change) โดยได้จำแนกการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 4 ประเภทหลักโดยเน้นไปที่ระดับของผลที่เกิดขึ้น (output) โดยแบ่งเป็นเรื่องความรู้ เจตคติ พฤติกรรมในระดับปัจเจกและกลุ่มบุคคล กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงความรู้ (knowledge change) คือ การได้รับความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งไปเปลี่ยนแปลงความรู้ที่มีอยู่เดิม นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเจตคติ (attitude change) และจากการเปลี่ยนแปลงเจตคติส่งผลต่อเนื่องสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคล (individual behavioral change) และการเปลี่ยนแปลงประเภทสุดท้ายคือ การเปลี่ยนแปลงในกลุ่ม หรือ องค์ กร (group behavioral change) (ประไพพิศ มุกิตาเจริญ, 2561, หน้า 44-45)

2) นักศึกษาเข้าใจการทำงานที่เป็นระบบ

การดำเนินโครงการของนักศึกษาในครั้งนี้ มีลักษณะเป็นการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในชุมชน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการวิเคราะห์สถานการณ์ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการผลิตสื่อว่ามีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร และจะรณรงค์ประชาสัมพันธ์ไปยังบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ขั้นตอนต่อมา คือ การกำหนดกลยุทธ์

และการสร้างสรรค์สื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ การกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานและงบประมาณการผลิตสื่อ และการประเมินผลหลังจากผลิตและเผยแพร่สื่อไปแล้ว (ณัฐวิภา สินสุวรรณ, 2560) ซึ่งทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจระบบของการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

3) นักศึกษาทำงานเป็นทีม

จากการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการคิดดีไอดอลปีที่ 4 นักศึกษาได้ฝึกการทำงานเป็นทีมและกระบวนการทำงาน ดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่การวางแผนโครงการ การประสานงานการจัดโครงการ การจัดกิจกรรมภายใต้โครงการ และการสรุปกิจกรรมที่จัด

4) นักศึกษาแบ่งบทบาทหน้าที่ทำให้เห็นจุดเด่นของแต่ละคน

ในการแบ่งบทบาทการทำงานในทีม แบ่งจากความสามารถเดิมของแต่ละคน และความต้องการพัฒนาตนเองของนักศึกษา ซึ่งทำให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ กลายเป็นจุดเด่นของแต่ละคน เช่น ทักษะการเป็นพิธีกรและการนำเสนองาน ทักษะการประสานงาน ทักษะด้านการร้องและการแสดง ทักษะการบริหารจัดการ เป็นต้น

5) การได้เรียนรู้ตัวเองทำได้พัฒนาตนเอง

เนื่องจากการทำกิจกรรมครั้งนี้ เป็นกิจกรรมลักษณะจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการในโรงเรียนครั้งแรกของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทั้งสองห้อง ทำให้นักศึกษาได้ดำเนินงานเป็น “ครั้งแรก” เช่น เป็นพิธีกรครั้งแรก ประสานงานโรงเรียนครั้งแรก ดูแลด้านการเงินของโครงการครั้งแรก ทำให้นักศึกษาเกิดความภูมิใจที่ได้ลงมือทำงาน และเกิดความมั่นใจมากขึ้น หากได้มีโอกาสดำเนินงานในครั้งต่อไป

6) เกิดแรงบันดาลใจในการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง

นักศึกษาบางคนเมื่อได้ลงมือดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้แล้ว มีความต้องการดำเนินกิจกรรมอีก หากมีโอกาสเข้ามา เพื่อนำข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดจากการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้ ไปพัฒนาต่อยอดในโครงการต่อไป โดยเฉพาะกิจกรรม showcase ที่ได้เห็นผลงานจากเพื่อน ๆ ต่างกลุ่มต่างสถาบัน นักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

7) นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนและการสอบวัดผล

ในการบูรณาการกับการเรียนการสอนรายวิชาหลักการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์และหลักการสื่อสารมวลชน เมื่อทดสอบความเข้าใจ นักศึกษาสามารถประยุกต์สิ่งที่ได้กับความเข้าใจกระบวนการประชาสัมพันธ์ และการเล่าเรื่องได้ สามารถนำองค์ความรู้จากบทเรียนมาประยุกต์กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงได้

8) ผลงานสื่อที่นักศึกษาผลิตภายใต้กิจกรรมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

จากการจัดกิจกรรมในโรงเรียนพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา สื่อที่นักศึกษาผลิต และนำไปเผยแพร่ในโรงเรียน โรงเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเป็นสื่อการเรียนการสอน สื่อเพื่อการเรียนรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคโควิด-19 และแนวทางการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมในภาวะการแพร่ระบาดของโรค

ข้อเสียจากการบูรณาการการเรียนการสอนกับการจัดโครงการส่งเสริมสุขภาวะของเยาวชนโดยนักศึกษา

นอกจากข้อดีของการบูรณาการการเรียนการสอนกับการจัดกิจกรรมของนักศึกษาภายใต้โครงการคิตติ์ไอเดอลปีที่ 4 แล้ว ก็ยังพบข้อเสียด้วย ซึ่งประกอบด้วย

1) ความขัดแย้งในกลุ่ม

ในการทำงานย่อมมีความขัดแย้งเกิดขึ้นเสมอ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมระยะยาวในเวลา 10 เดือน จะพบว่า จะมีการเกี่ยงกันทำงาน ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาจะมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไข ซึ่งสุดท้าย ภายในกลุ่มก็จะมองเป้าหมายหรือผลที่จะเกิดขึ้นเป็นหลัก แม้จะมีความขัดแย้งกันบ้าง แต่ผลที่ออกมาจะต้องไม่ถูกกระทบ ต้องดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมาย

2) ผลงานที่ออกมาไม่ดี

การเรียนการสอนที่มาจากการมอบหมายชิ้นงานให้ทำงานในลักษณะกลุ่มใหญ่ ซึ่งอาจจะไม่ได้มาจากการต้องการของตัวนักศึกษาเอง ส่งผลให้ทำงานภายใต้การดำเนินกิจกรรมของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ยังไม่เป็นที่พอใจของนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา

หรือผู้สอน ทำให้เห็นแนวทางในการพัฒนาเสริมทักษะการผลิตสื่อแก่นักศึกษามากขึ้น ทั้งในด้านประเด็นทักษะการผลิต ทักษะการนำเสนอ ทักษะการบริหารจัดการโครงการ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากข้อดีเปรียบเทียบกับข้อเสียของการบูรณาการเรียนการสอนกับการจัดกิจกรรมคิตติ์ไอเดอลปีที่ 4 พบว่า ปรากฏข้อดีมากกว่าข้อเสีย และสามารถหาแนวทางแก้ไขข้อเสียได้ เช่น การร่วมกันวางแผนการดำเนินงานให้ดี รัดกุม และการติดตามประเมินผลงานของนักศึกษาเป็นระยะ ซึ่งผู้สอนในฐานะที่ปรึกษาและนักศึกษาจะต้องประสานงานกัน พบปะหารือกันทำงานเป็นทีม (teamwork) ให้มากกว่านี้

นอกจากนี้ จากการทำโครงการของนักศึกษา ทำให้เห็นแง่มุมของการทำโครงการที่สื่อสารเพื่อส่งเสริมสุขภาวะของเยาวชน ซึ่งมีมิติการทำหน้าที่ของการสื่อสารเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพดังที่ Tubb และ Moss (2003, อ้างใน วาสิตา บุญสาร, 2563, หน้า 19) กล่าวไว้ ว่าการสื่อสารเกิดขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจ เพื่อสร้างความสุนทรีย์ หรือความบันเทิง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น เพื่อการโน้มน้าวใจ และเพื่อกระตุ้นพฤติกรรม ซึ่งจากการทำโครงการเพื่อสื่อสารไปยังกลุ่มเยาวชน มุ่งเน้นในมิติของการสื่อสารสุขภาพมากกว่าการสื่อสารทั่วไป กล่าวคือ การสื่อสารควรก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ เกิดความตระหนักในประเด็นสุขภาพนั้น ๆ เกิดความรู้ การหล่อหลอมเป็นทัศนคติหรือเจตคติต่อประเด็นสุขภาพนั้น ๆ ความเชื่อมั่นสมรรถนะในตนเอง หรือการรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) มีทักษะในการป้องกันดูแลตนเอง และสร้างข้อผูกมัดให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (Smith et al., 2011, p.197 อ้างถึงใน มลีนี สมภพเจริญ, 2563, หน้า 8)

ในที่นี้ การทำโครงการส่งเสริมสุขภาวะของเยาวชนของนักศึกษา นักศึกษาต้องการทำหน้าที่สื่อสารเพื่อให้เยาวชนหันมาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ลดความเสี่ยงที่มีต่อโรคโควิด-19 เป็นเป้าหมายสูงสุด

ทักษะที่นักศึกษาได้พัฒนาภายใต้โครงการและแนวทางการพัฒนาต่อยอดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับโครงการคิตติ์ไอเดอลปีที่ 4

โดยโครงการดังกล่าว ได้กำหนดทักษะ 4 ด้าน เพื่อสร้างศักยภาพของคนรุ่นใหม่ให้สามารถเป็นผู้ใช้ สื่อสู่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงแห่งศตวรรษที่ 21 และสร้าง นักสื่อสารสุขภาวะ (สำนัก 11 สำนักงานสร้างเสริม ระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา สำนักงานกองทุน สันติสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส., 2563) ซึ่งผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ทักษะดังกล่าวที่นักศึกษาได้ จากการบูรณาการการเรียนการสอนกับโครงการ ดังกล่าวและแนวทางการพัฒนาต่อยอด

1) ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล (Media Information and Digital Literacy-MIDL)

จากการบูรณาการการเรียนการสอนกับ โครงการคิดดีใจดอลดังกล่าว นักศึกษาได้เรียนรู้ เกี่ยวกับการเลือกรับข้อมูลข่าวสารรอบตัว การคิด วิเคราะห์เพื่อกำหนดประเด็นในการสื่อสารสร้างสุข ภาวะ การค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อไปสู่การวางแผน การเลือกผลิตประเภทสื่อเพื่อนำเสนอประเด็น การใช้ สื่อหรือช่องทางในการนำเสนอสื่อเพื่อการเผยแพร่ ผลงาน ตลอดจนวิธีการประเมินผล เพื่อการให้ได้ ข้อมูลตอบกลับเพื่อนำไปใช้พัฒนาผลงานต่อไป เช่น ในประเด็นการกลั่นแกล้งในสถานการณ์โควิด-19 ของนักศึกษาวิชาเอกสื่อสารมวลชนดิจิทัล นักศึกษา จะต้องค้นคว้าหาข้อมูลว่า การกลั่นแกล้งหรือ bully ในช่วง โควิด-19 มีรูปแบบใดบ้าง มีลักษณะอย่างไร จะ ผลิตสื่อเพื่อสื่อสารประเด็นดังกล่าวอย่างไร นักศึกษา ค้นคว้าข้อมูลและเลือกที่จะนำเสนอประเด็นความ ระแวงกันของคนในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว นำไปสู่ การดูถูกกันในเชิงคำพูด การแสดงออกท่าทาง ผ่านการผลิตภาพยนตร์ขนาดสั้นเพื่อสื่อสารไปยังกลุ่ม วัยรุ่น เพราะผ่านการวิเคราะห์แล้วว่า วัยรุ่นเป็นกลุ่ม เสี่ยงของการติดเชื้อโรคโควิด-19 หากไม่ระมัดระวังตัว แต่ก็ต้องไม่กลั่นแกล้งดูถูกคนรอบข้างอย่างขาดสติ และนักศึกษาวิเคราะห์แล้วว่า กลุ่มวัยรุ่นสนใจสื่อ ภาพยนตร์สั้น จึงเป็นที่มาของแนวคิดของผลงาน ที่ว่า “ระวังแต่ไม่รังเกียจ”

2) ทักษะการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือ (Communication & Collaboration Skill)

จากการเรียนการสอนบูรณาการกับโครงการ ดังกล่าว พบว่า นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการสื่อสาร ของตนเองในแต่ละบุคคล ทั้งการสื่อสารในที่ที่ต้อง

ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการในแต่ละขั้นตอน ให้สำเร็จเรียบร้อยตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การสื่อสารกับ คณะผู้จัดซึ่งเป็นพี่เลี้ยงให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนา ผลงาน การสื่อสารกับนักเรียนและโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายที่นำผลงานไปเผยแพร่ ไปจัดกิจกรรม ในโรงเรียนว่า นักเรียนในโรงเรียนเข้าถึงสื่อที่ต้องการ นำเสนอหรือไม่ อย่างไร การสื่อสารกับผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับผลงานสื่อที่ผลิต การสื่อสารกับอาจารย์ ที่ปรึกษาเมื่อต้องการคำแนะนำหรือแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ดังนั้น จะเห็นได้ ว่า ทักษะการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือ เป็นทักษะที่นักศึกษาแต่ละคนในทีมต้องใช้อยู่ ตลอดเวลา ซึ่งการจะเกิดทักษะดังกล่าว จะเกิดขึ้นกับ นักศึกษามากหรือน้อยไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับระดับ การมีส่วนร่วมของนักศึกษาที่มีส่วนร่วมในการ ดำเนินการโครงการมากน้อยไม่เท่ากัน ใครมีส่วน ร่วมกับโครงการมาก ก็จะมีทักษะการสื่อสารและการ สร้างความร่วมมือมากกว่านักศึกษาที่มีส่วนร่วมน้อย และเกี่ยวโยงไปกับทักษะในข้อที่ 3 นั้น คือ ทักษะการ เป็นผู้นำ

3) ทักษะการเป็นผู้นำ (Leadership skill)

วาไลตา บุญสาร (2563, หน้า 194) ให้ ความเห็นว่า การสื่อสารเป็นทักษะและความสามารถที่ สำคัญสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำ ซึ่งหากผู้นำมีทักษะ และความสามารถด้านการสื่อสารสูง จะก่อให้เกิด ความสำเร็จและประสิทธิผลในองค์กร ในขณะที่ผู้นำ องค์กรซึ่งมีทักษะและความสามารถในการสื่อสารต่ำ ก็สามารถสร้างความเสียหายต่อขวัญกำลังใจของ พนักงานและลดประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กร ได้มากเป็นลำดับต้น ๆ

ในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวของนักศึกษา จากการสังเกตการณ์และวิเคราะห์ของผู้เขียน ซึ่งรับผิดชอบการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาต่างมี ทักษะการเป็นผู้นำในประเด็นที่ตนเองถนัด เช่น ผู้นำ ในเรื่องการเป็นพิธีกร การนำเสนอผลงาน การเป็น ผู้นำในเรื่องการประสานงานขับเคลื่อนโครงการให้ ดำเนินต่อ ผู้นำในเรื่องการบริหารจัดการด้าน การงบประมาณและการเงินของโครงการ เป็นต้น ดังนั้น ทักษะการเป็นผู้นำเกิดขึ้นได้กับทุกคน ยกเว้น กับคนที่ไม่คิด ไม่ลงมือทำก่อน แต่จะเป็นผู้ตามเสีย

มากกว่า ซึ่งในแต่ละทีมจะมีอยู่ร้อยละ 50 ซึ่งเป็นผู้ตาม นั่นหมายความว่า นักศึกษาครึ่งหนึ่งมีทักษะความเป็นผู้นำ และอีกครึ่งหนึ่งเป็นผู้ตาม ซึ่งในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ผู้สอนจะได้กระตุ้นให้ผู้ตามพัฒนาตนเองให้มีทักษะผู้นำมากขึ้น ซึ่งบางครั้งนักศึกษาไม่ได้มีความสนใจหรือกระตือรือร้นที่จะเป็นผู้นำ แต่หากสถานการณ์เป็นไปในลักษณะบังคับ ก็อาจจะเกิดความชอบและสนใจเพิ่มขึ้นจากการที่ได้ลงทำ เพราะจากการดำเนินโครงการคิดดีได้อดอลปีที่ 4 มีนักศึกษาบางคนที่ได้ลงมือทำ แล้วเกิดความสนใจและอยากที่จะพัฒนาตนเองต่อ ทั้งที่ในเบื้องต้นไม่ได้สนใจทำกิจกรรมดังกล่าวเลย

4) ทักษะการตระหนักรู้เท่าทันตนและการสะท้อนความคิด (self-awareness & reflection skill)

นักศึกษาได้เรียนรู้ความเป็นตัวตนของตนเอง ว่าตนมีศักยภาพในด้านใด และควรได้รับการพัฒนาในด้านใดจากการได้ดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ภายใต้การเรียนการสอนในรายวิชา และนักศึกษายังสามารถแสดงความคิดเห็น สะท้อนมุมมอง แนวคิดต่าง ๆ วิเคราะห์ถึงผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นทั้งหมด ภายใต้โครงการ ส่งผลให้เข้าใจถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้นจากการได้ดำเนินโครงการ และวิเคราะห์ต่อยอดสิ่งที่ได้เรียนรู้จากโครงการ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาตนเองและการต่อยอดโครงการหากได้มีโอกาสได้ดำเนินกิจกรรมลักษณะดังกล่าวอีก

ทักษะทั้ง 4 ด้านข้างต้นจึงเป็นทักษะที่นักศึกษาได้จากการดำเนินกิจกรรมคิดดีได้อดอล ทั้งในระดับบุคคล และระดับทีม สามารถสะท้อนให้เห็นทักษะความสามารถของตนเอง และพลังขับเคลื่อนที่จะพัฒนาตนเองต่อ ในขณะที่ มุมมองของผู้สอน สามารถสังเกตเห็นทักษะความสามารถของนักศึกษาในระดับบุคคล สิ่งที่ควรพัฒนาส่งเสริม ข้อควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อพัฒนาตัวผู้เรียนให้เกิดทักษะความสามารถในทุกด้าน เพื่อการเป็นนักสื่อสารสุขภาวะอย่างสร้างสรรค์และการเป็นนักสื่อสารมวลชนที่ดีในอนาคต

นอกจากนี้ แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานที่ได้ดำเนินการข้างต้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเชื่อมโยงกับเนื้อหาหลักสูตรและเพื่อนร่วมงาน ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Almulla, 2020) นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ด้วย

โครงงานเป็นรูปแบบวิธีสอนที่จะนำผู้เรียนเข้าสู่การแก้ปัญหาที่ท้าทายและสร้างชิ้นงานได้สำเร็จด้วยตนเอง (ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน และเฉลิมขวัญ สิงห์วี, 2563, หน้า 225)

บทสรุป

การบูรณาการเรียนการสอนกับการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการคิดดีได้อดอลปีที่ 4 ของนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ การทำกิจกรรมชวนน้องต้านภัยโควิด-19 โดยการสร้างสื่อด้วยสมาร์โฟนของนักศึกษาวิชาเอกการโฆษณาและประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ และการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้นในประเด็น การกลั่นแกล้งในสถานการณ์โควิด-19 ของนักศึกษาวิชาเอกสื่อสารมวลชนดิจิทัลโดยผ่านกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เมื่อวิเคราะห์ออกมาพบว่า การเรียนการสอนที่บูรณาการกับโครงการการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาเกิดผลดีมากมายหลายประการ เช่น การเรียนรู้ภัยจากโรคโควิด-19 การทำงานเป็นทีม การรู้จักตนเอง การเกิดพลังในการทำงานต่อ และความเข้าใจในบทเรียนที่เรียนมากขึ้น ฯลฯ นอกจากนี้ กิจกรรมคิดดีได้อดอล ยังสามารถสะท้อนทักษะความสามารถของนักศึกษา นักศึกษาเกิดทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล ทักษะการสื่อสารและการสร้างความร่วมมือ ทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการตระหนักรู้เท่าทันตน และการสะท้อนความคิดและพลังที่จะขับเคลื่อนพัฒนาตนเองของนักศึกษาแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐวิภา สินสุวรรณ. (2560). หน่วยที่ 13 การผลิตสื่อชุมชนเพื่อการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในชุมชน ในเอกสารการสอนชุดวิชา การวางแผน การออกแบบ และการผลิตสื่อชุมชน หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน และเฉลิมขวัญ สิงห์วี. (2563). การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 46(1), 218-253.

- ประไพพิศ มุทิตาเจริญ. (2561). *องค์กร การสื่อสาร และการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: ธรรมศาสตร์.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). *ทักษะ 7C ของครู 4.0 PLC&Log Book*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มลินี สมภพเจริญ. (2563). *การสื่อสารสุขภาพเพื่อความรู้ด้านสุขภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- วาสิตา บุญสาธ. (2563). *การสื่อสารเชิงกลยุทธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนัก 11 สำนักงานส่งเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส. (2563). *เอกสารประกอบการประชุม คัดดีไอแอล: นักสื่อสารสร้างสรรค์ไอเดียสุขภาวะ (ภาคใต้)*.
- อัญชลี ทองเฒ. (2561). การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวไลย-อลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 8(3), 185-199.
- Boonsathorn, W. (2020). *Strategic communication* (2nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Dechakupt, P. & Yindeesuk, P. (2018). *7C Skill of teacher 4.0 PLC & Log Book*. (4th ed.). Bangkok: Chulalongkorn,
- Muthitacharoen, P. (2018). *Organization, communication and changing*. Bangkok: Thammasat University (in Thai).
- Office 11, Media and Intellectual Health Promotion Office, Thai Health Promotion Foundation. (2020), *Meeting document of Kiddee Idol: Creative communicator of health idea (southern)*.
- Sinsuwan, N. (2017). Unit 13 Media production for public relations campaign in community in *Document of planning design and production, for community media unit 9-15*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University (in Thai).
- Somphopcharoen, M. (2020). *Health communication for health knowledge*. (2nd ed.). Bangkok: Charoendeemankong Printing.
- Thongaime, A. (2018). Project based learning for developing student in the 21st century. *Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Science)*, 8(3), 185-199.
- Wongkumsin, T. & Singhwee, C. (2020). Project-Based learning for development self-directed learning. *Journal of Social Sciences & Humanities*, 46(1), 218-253.